

Making a hierarchy of art movements according to the criteria of where is "more Being" is a very tricky art philosophy business. Such philosophy shows to what an extent Heidegger and his Lithuanian follower Šliogeris consciously selected only one art movement for an illustration of their concept of Being, while ignoring art history in its larger picture.

Conclusions.

1. Being in countryside culture and in art is illustrated by the picture of Paul Cézanne of a pine tree following Heidegger's example of Van Gogh's pair of shoes.

2. Lithuanian philosopher Šliogeris is fond of Cézanne's biography and of his love for countryside, because it promotes the concept of Alpha reality, which is pure Being without meanings of language produced by human civilization.

3. Alpha reality is superior to Omega reality, because the latter imposes civilizational meanings on the natural things and on their Being.

4. Such philosophy of art has a clear aesthetic criterion – Being.

5. The critique of the article is based on the argument that Heidegger and his Lithuanian follower Šliogeris were not concerned with how impressionistic concept and painting technique evolved and how it remained only one art school out of many.

6. Heidegger and Šliogeris used Van Gogh's pair of shoes and Cézanne's pine tree for the purpose of illustration of the philosophy of Being; however, such approach neglected that these painters belong to only one school of European painting history and it is unjust to glorify them as the only ones to be capable of expressing Being.

REFERENCES / СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Heidegger M. Der Ursprung des Kunstwerkes / M.Heidegger. – Stuttgart: Reclam, 1950. – 95 p.
2. Heidegger M. Being and Time / M.Heidegger. – New York: Harper & Row, 2008. – 524 p.
3. Šliogeris A. The Thing and Art / F. Šliogeris. – Amsterdam: Rodopi, 2009. – 155 p.
4. Šliogeris, A. Alfa ir Omega / A. Šliogeris. – Vilnius: Pradai, 2009. – 411 p.
5. Stangos N. The Concepts of Modern Art: From Fauvism to Postmodernism / N. Stangos. – London: Thames and Hudson, 1994. – 424 p.

REFERENCES (APA)

1. Heidegger, M. (1950). *Der Ursprung des Kunstwerkes*. [The Origin of the Work of Art]. Stuttgart.
2. Heidegger, M. (2008). *Being and Time*. New York, Harper & Row.
3. Šliogeris, A. (2009). *The Thing and Art*. Amsterdam, Rodopi.
4. Šliogeris, A. (1999). *Alfa ir Omega [Alpha and Omega]*. Vilnius, Pradai.
5. Stangos, N. (1994). *The Concepts of Modern Art: From Fauvism to Postmodernism*. London, Thames and Hudson.

Надійшла 04.10.17

Т. Кавалаяускас, д-р філософії, проф.
Університет Вітаутаса Великого
K. Donelaičio g. 58, г. Каунас, 44248, Литва

БЫТИЕ В СЕЛЬСКОЙ КУЛЬТУРЕ И ИСКУССТВЕ: ПЕРСПЕКТИВА ЛИТОВСКОЙ ФИЛОСОФИИ

В статье анализируется литовская философия бытия в сельской культуре и искусстве. Литовский философ Арвидас Шлэгерис, следуя за Мартином Хайдеггером, пребывает в онтологическом стремлении схватить Бытие вне города, в сельской местности и в визуальном искусстве живописи, которое выражает Бытие в природе. Французский живописец Поль Сезанн служит ему примером в таком стремлении. Картина сосны, по его мнению, должна иметь большую глубину Бытия, чем оригинальная сосна в Провансе, где Сезанн ее писал. Если у Хайдеггера примером Бытия в живописи была пара башмаков Ван Гога, то пример Шлэгериса – сосна Сезанна.

Критический пафос статьи основан на аргументе, что Хайдеггер и его литовский последователь Шлэгерис не касались того, как импрессионистская концепция и техника живописи развивались и как осталась только одна художественная концепция из многих. Хайдеггер использовал пару башмаков Ван Гога, а Шлэгерис использовал сосну Сезанна для того, чтобы проиллюстрировать философию искусства бытия. Однако такой подход пренебрегает тем фактом, что оба эти художника принадлежат одной и той же школе в истории европейской живописи – импрессионизму, поэтому несправедливо возвеличивать их как единственно способных выразить Бытие в живописи.

Ключевые слова: Бытие, вещь, Хайдеггер, Шлэгерис, альфа-реальность, омега-реальность, сельская местность.

Т. Кавалаяускас, д-р філософії, проф.
Університет Вітаутаса Великого
K. Donelaičio g. 58, м. Каунас, 44248, Литва

БУТТЯ В СІЛЬСЬКІЙ КУЛЬТУРІ ТА МИСТЕЦТВІ: ПЕРСПЕКТИВА ЛИТОВСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ

У статті аналізується литовська філософія буття в сільській культурі і мистецтві. Литовський філософ Арвідас Шльогеріс, слідуючи за Мартіном Гайдеггером, перебуває в онтологічному прагненні схопити Буття поза містом, в сільській місцевості та у візуальному мистецтві живопису, яке виражає Буття в природі. Французький живописець Поль Сезанн служить йому прикладом у такому прагненні. Картина сосни, на його думку, повинна мати більшу глибину Буття, ніж оригінальна сосна в Провансі, де Сезанн писав її. Якщо у Гайдеггера прикладом Буття в живописі була пара черевиків Ван Гога, то приклад Шльогеріса – сосна Сезанна.

Критичний пафос статті заснований на аргументі, що Гайдеггер і його литовський послідовник Шльогеріс не торкалися того, як розвивалися імпрессионістська концепція і техніка живопису і як залишилася тільки одна художня концепція з багатьох. Гайдеггер використовував пару черевиків Ван Гога, а Шльогеріс використовував сосну Сезанна для того, щоб проілюструвати філософію мистецтва буття. Однак такий підхід нехтує тим фактом, що обидва ці художники належать до однієї і тієї ж школи в історії європейського живопису – імпрессионізму, тому несправедливо звеличувати їх як єдино здатних виразити Буття в живописі.

Ключові слова: Буття, річ, Гайдеггер, Шльогеріс, альфа-реальність, омега-реальність, сільська місцевість.

УДК 82–43

Б. Е. Носенок, студентка, 2 курс ОР "Магістр",
філософський факультет, спеціальність "Культурологія",
Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 60, м. Київ, 01033, Україна
danynosenock@gmail.com

ЗБИРАЧ ОБРАЗІВ: АНТОН ЗАНЬКОВСЬКИЙ ТА ЙОГО МІФОЛОГІЯ

У статті, яка є одночасно культурологічною та літературно-критичною, розглядається світ і міфологія творів петербурзького та воронезького письменника Антона Заньковського (нар. 1988), натхненного українською культурою, автора романів "Девкаліон" (2015) та "Ветюшниця" (2016), опублікованих в літературному журналі "Нева". Ці романи руйнують звичний часо-простір, наближаючи його сприйняття до початкової сингулярності, до граничності моменту народження Всесвіту. Творчість автора повертає читача-мандрівника у ще не пережите минуле, описане Андрієм Білим, Володимиром Набоковим, Анатолієм Марієнгофом, Осипом Мандельштамом, Олександром Блоком та іншими – незваними. Образність творів Антона Заньковського постає деякою безпосередньою онтологією – завдяки особливій чуттєвості та майже тілесній відчутності тексту. Автор виступає колекціонером відчуттів і образів, після чого, однак, залишається порожнеча і лихоліття-безчасся, а пам'ять змінюється забуттям. Це міфологія вічного руху, "топографічної амнезії", фланірування, лабіринту, вулиць, орнаментів, арабесок, ліній, алюзій, минулого, дитинства, ностальгії, жалю, занепокоєння та сновидних мрій.

Ключові слова: образність, "жанрове перевертництво", граничність, кінестезія, онтологія образу.

© Носенок Б. Е.

Постановка проблеми. Нові імена, їх незліченність і швидкість появи народжують упередження: хіба можуть нові імена створити щось по-справжньому вартісне нове, щось по-справжньому гідне? Існує дві категорії людей: одні не хочуть приділяти час новим іменам, інші – приділяють занадто багато часу – з їхнього поля зору вислизає особливе. Культура часто залишає сліди на папері: можна обернутися назад, взявши до рук книгу. У цій роботі – звернення до творчості дивного несучасного сучасника, який створює щось нове, таке, чого небагато, мало, що не варто залишати поза увагою, що не варто забувати або пізнавати занадто швидко – посліхом. "Сучасне – несвоєчасне" [1, с. 45]. Тому він вривається своїми творами в аж ніяк не розмірене життя, залишаючи після вихору слів подив. Але ніщо ніколи не буде по-старому, адже це новий світ, особлива міфологія, яка все собою пронизує. Тому назвемо Антона Заньковського, цього несвоєчасного сучасника, міфологом і магом. В аналізованих літературних творах прослідковується віха неприйнятого: це літературне підлілля, світ людей, що викинуті з конформного в ніч. "Після річки, довгого фланірування в листяних нетрях, сидіння під вільхою на коренистому березі очеретяного болота Олександр знемагав під гнітом скупчених споглядань" [11].

Аналіз досліджень і публікацій. Творчості Антона Заньковського (як прозаїка, романіста та поета) присвячено декілька робіт: критична стаття Марії Бушуєвої (Китаєвої) "Девкаліон. Роман", опублікована у 2015 р. у літературному журналі "Москва", та праця Валерія Красильнікова "Про роман Антона Заньковського "Ветошниця"" (2016 р.).

Мета статті. Визначення специфіки образності романів Антона Заньковського як несвоєчасного представника сучасності, а також окреслення симптоматики сучасності через звернення до літератури.

В процесі написання статті були використані такі **методи**:

1. Універсальні та загальнологічні методи пізнання й прийоми дослідження (індукція та дедукція, абстрагування, аналіз та синтез, узагальнення, аналогія, системний підхід);
2. Методи теоретичного пізнання (гіпотетико-дедуктивний метод, сходження від абстрактного до конкретного);
3. Загальнофілософська методологія (герменевтичний, феноменологічний та постфеноменологічний, екзистенційний методи);
4. Методи естетичних досліджень (семіотичний метод, суб'єктний та об'єктний методи, психологічний метод);
5. Літературно-критичні методи (біографічний, культурно-історичний методи, психоаналітична критика, екзистенційний аналіз);
6. Дромологічний метод Поля Вірільйо.

Виклад основного матеріалу дослідження

Au vent que faut-il dire, au vent qui erre?

Tu n'es pas prêt,
tu n'a rien pressenti: la nuit n'est pas la nuit,
la nuit n'est que la nuit.

La distance, si je me tais, sera-t-elle réduite?
Cette neige, les années se recouvrent.

Est-ce la nuit qui nous sépare? Seuls,
sommés-nous ensemble? [19, с. 9]

Pierre Dhainaut

Не завжди інтерпретація буває доречною, але культурологічна спекулятивність дозволяє чіплятися за слова, немов за тріщини на деревній корі, зшивати їх в уявні нитки "скупчених споглядань" [11]. Збирач образів, "споглядань", зразків, вражень, колекціонер минулих і майбутніх спогадів – сучасний як ніколи: "Сприймає ти у темряві теперішнього світло, що намагається нас досягти, але не може цього зробити, значить бути сучасним" [1, с. 51]. Не образність творить романи міфолога Антона Заньковського, але саме існування перетворюється в образність, в якусь безпосередню онтологію. Образність як онтологію. Образність проглядається через образ. Хоча і каже Ролан Барт, що образ

етимологічно неможливо відокремити від його міметичної характеристики [2, с. 297–319], але все ж тут, у світі творів Антона Заньковського, діє такий спосіб сигніфікації, який передбачає дві автономні реальності (автора та зображуваного ним всесвіту), а референт і означуване протилежні один одному. Поява автономної реальності передбачає присутність. Гастон Башляр, наприклад, робить особливий акцент на цьому моменті народження образу як присутності. "Поетичний образ – це рельєф психіки, який проявляється випадково <...> Поетичний образ – не результат якогось поштовху, імпульсу. Він – не відлуння минулого, скоріше навпаки: у спалаху образу давнє минуле резонує безліччю відголосків, і незрозуміло, на якій глибині відображаються й загасають ці відгомони. Поетичний образ з властивими йому новизною та активністю володіє власним буттям, власною динамікою. Образ належить до сфери безпосередньої онтології" [4, с. 8]. На образ потрібно тільки відгукнутися. Але образ як присутність образистої холодної пам'яті, адже пам'ять як наявність являє собою кінцеве, а образ, що народжується в безодні, в порожнечі уяви, – завжди нескінченний, спрямований у вічність, нехай навіть відображене літературою й схоже на мерехтіння давно померлих зірок, адже "якщо присутній образ не викликає думок про образ відсутній, якщо взятий навмання образ не обумовлює незліченної кількості відхилень, що призводять до вибуху образів, то уяви знову ж таки немає" [3, с. 15]. Тільки так ми будемо мати справу з новою реальністю, новим ім'ям, а не просто сприйняттям. Назвемо цю реальність образністю, адже "уява в таких випадках стає божевільною надією на безмежне бачення" [5, с. 21]. Отже, деформація сприйняття. Вивертання навиворіт власної біографії. Називання. Блукання... І це "жанрове перевертництво". Що ж робить Антон Заньковський зі світом, який сам же створив і кинув напризволяще, на інтервенцію читання? Він каже: роман. Але насправді – вірші. Він каже, що проза. Але в дійсності – між рядків поезія.

Рухаючись від міста до міста, можна спостерігати зміну місць. Можна дійти до того, що розгледити своє відображення, – це дозволяє міль, його устрій. Міль настільки сентиментальний, що зберігає сліди, особливо після дощу на розмоклом ґрунті; глухому він дозволяє бути глухим, модрині – мати голки [12].

Мірр

Поезія кінестезії: справжня образність. Текст перетворюється в нескінченну подорож, в прогулянку світом і вулицями, коли власні кроки фланера, який безглуздо гуляє, створюють новий порядок з хаосу всіляких траєкторій. У таку динаміці розгортання образу необхідно згадати метафору забуття: осіб, недавніх подій, конвеєра часто безплідних візій. У такому темпі, повільному та фланерському, але неуважному, задумливо внутрішньому, трохи розсіяному, погляд завжди ковзає. Адже не дарма Жорж Діді-Юберманн говорив, що "бачити – значить втрачати" [8, с. 13]. Все – від втоми, від невпинного руху атомів, від прагнення забути, позбутися безсмертя, титанів, які заповнили світ: "Занадто багато безсмертних на землі – велетні, і чудовиська, і титани, і боги. Та не для безсмертних земля. Навалилося безсмертя на землю тяжким гнітом, тисне живе смертне життя" [7]. А романи Антона Заньковського – номадичні, орнаментальні, покручені, експансивні, препаруючі, наскрізь смертно-тілесні – повертають життя, сплітаючи чудно пам'ять і забуття, найкращі та найгірші дні, сни, неспання, випадковості та визначеності... пробуваючи та ввергаючи в пірву низки подій, гучності й тиші.

Повертаючись уздовж моря, вони помітили сіру кішку, що само по собі було дивно: кішка на березі; вона підбиралася все ближче до хвиль, пройшла вже

по мокрих камінцях, чхнула, вилізла на великий валун. Раптом вона стрибнула в воду і попливла. Кішка цілеспрямовано віддалялася від берега – не обертаючись, без жалю [10].

Ловець снів і світла далеких галактик. Життя починається з періоду імен, називання. Це – створення ілюзій. Тому завжди хочеться повернутися в дитинство, і роман Антона Заньковського "Ветошниця" ось – про дитинство. Це сніг в світлі ліхтарів. Але далі – період реальності. І Антон Заньковський тому пише в зворотній хронологічній послідовності. Він, як і Марсель Пруст, грає з часом, з самою граничністю, намагаючись звернути погляд до моменту споконвічності – звідки все і чому, і як же так сталося, що світ химерно пронизаний фракталами, немов фрагмент з книги Бенуа Мандельброта? Чому часо-простір, черепашки, півонії, медузи, вулиці, будинки, вода, люди, людські відносини, музика й інструменти, небо, картини, гори, книги, салатна зелень так схожі, ніби фрактальні всесвіти, що скасовують "ефект палаючого неба"? [14, с. 136]. Образність творів Антона Заньковського набуває тіла, чутливості пальців, рецепторів м'язів, створюючи свій простір і час, що суперечать законам фізики. І далі цієї межі неможливо проникнути. Мистецтво пам'яті змушує говорити: ментальні образи мають своєю основою не те, що відбувається зараз, а саме спогади. Саме в дитинстві найбільш інтенсивно працює й плодоносить порожнеча уяви. Ментальні образи – консолідоване сприйняття [6]. Після дитинства, але раніше – в творчості, "перебої почуттів": "Інститут богослов'я". Чи втрачається тут відчуття панчарівності, всемагічності? Це більше не період нових імен, це період реальності, час, який обернувся назад. Немає більше ясних і однозначних понять: все розпалося на тисячу смислів, на мозаїку без шаблону. Це стан заплутаності. Заплутаності атомних систем. "Жахлива далекодія" романів Антона Заньковського і його віршів, далекодія та системна взаємопов'язаність, що маскує смерть і безсмертя вісімкою нескінченності:

Адже можна було б ходити по стелі, знімати одяг перед відкритими вікнами і лити олію на голови перехожим, відчуваючи гру вітру в несподіваних місцях; можна було б дивуватися власній еспаньйолиці в дзеркалі, вишину її сплуні, дивуватися всьому життю – дивному, як бруква й патисон; можна було б намалювати величезну вісімку на стіні й зорнутися калачиками в двох її половинках... Але все це залишилося можливістю, все це відкладено до календ, до невідомо якого повернення – можливо, через сотню обертань? – якщо засохне вільха, якщо дрізд впаде в очерети, якщо кішка засне на ганку, а Зіна впустить відро у колодязь, відро у колодязь... [12]

Щастя

"Жахлива далекодія" втілюється в техніці телеграфування, листів Смольського й Зіндікова, або ж в топологічному феномені. Література міфолога Антона Заньковського – телеграф, квантова заплутаність, спрямована в майбутнє з сучасності: телеграфувати означає "писати далеко". Адже "відносини образу з простором складні й заплутані" [13, с. 116]. "Логістика сприйняття дозволяє погляду невідомим раніше чином пересуватися, зіштовхує близьке й далеке, породжує прискорення, що спростовує наше знання про відстані та виміри" [6, с. 12]. Нове розуміння простору й часу літературної образності. Бо "що таке час? Що таке час? Чи він є тим потоком, який вічно котиться й змиває всі наші мрії <...>? Або це колія залізниці? Можливо, у неї є петлі та кільця, так що ви можете, продовжуючи рух вперед, повернутися до станції, яку вже минули..." [18, с. 10]. Або ж Антон Заньковський, як і Марсель Пруст, з'єднує безпосередні відчуття і далекі спогади [15]? Адже якщо простежити світловий конус нашого минулого назад в часі, ми помітимо, що він стиснувся до нуля в момент вибуху Всесвіту. Антон Заньковський – майстер жаху – він веде

читача до усвідомлення сингулярності. Таким чином, його стиль – питання "не техніки, але бачення речей" [9, с. 80], їх скелетів, тіней, які зводяться до граничної точки.

Висновок. Твори Антона Заньковського можуть стати для всіх всезагальним, адже тут, як ніде, кричить надпристрасність (transpassibilité). Саме її – надпристрасності – так не вистачає серед живих людей, які, проте, "тільки привиди, одні порожні тіні" [16, с. 145]. Французький феноменолог Анрі Мальдіне вважає, що "пристрасний" – це "здатний на страждання". Ця здатність припускає щодо всього іманентну активність, яка полягає в тому, щоб розкрити власну царину чуттєвості. Тут мова йде про сміливість, про рішучість, про існування, яке усвідомлює себе як тут-буття. Таким чином, надпристрасність як дар відчувати незвично є чуттєвістю до подій, до оточення й ландшафту, до непередбаченого, до неможливого, до несподіваного. І чомусь мені здається, що все це про Антона Заньковського та його всесвіт. Перевертництво, прагнення до граничності, вивертання себе й своєї біографії навиворіт, щоб видна було вся підкладка – найбільш приховане, інтимне, те, що не завжди старанно робиться, часом буває кострубатим, дивним, зшитим з невідповідних фрагментів, шматків, найбільш, може бути, щире і вразливе – це ж маска, ілюзія, що щось залишилося від подій історії. Але насправді в цих творах не варто виглядати автора, хоч спокуса і велика, зрозуміло: це найближче і найвіддаленіше, відкинуте, відірване – щоб стати чимось новим. Уламки життя, елементи, частини, їх сума не дорівнює цілому твору. Є щось ще – нове, створене зі старого, втомленого, потрісканого, створене уявою, особливим словом і реченням – з комами, без них, пропозицією до подорожі й прогулянки. Новим ім'ям. І чому ж, врешті-решт, не згадати про Марселя Арсенія Арса Марса – головного героя "Ветошниці" з плавучим, невизначеним ім'ям? І про його тезку з минулого століття і навіть тисячоліття: "Все-таки, якщо мені відпущено досить сил, щоб виконати мою роботу, то перш за все я опишу людей, навіть якщо в результаті вони будуть схожими на чудовиськ, і їхнє місце, біля такого обмеженого, відведеного їм у просторі, місце, навпаки, безмірно витягнуте, оскільки вони синхронно торкаються, як гіганти, занурені в роки, найвіддаленіших епох, між якими може вміститися стільки днів – у Часі" [17]. Тому Антон Заньковський, як літератор, філософ та теолог, що відійшов від свого часу на крок – достатній для того, щоб побачити все, що вислизає, – міфолог, збирач образів, колекціонер галактик і снів здатен відобразити все, що не помічено, що залишилось у підпіллі – все, що прийде в голову, і все, що ніколи не прийде, – про людей, які, живучі сьогодні, не належать епосі, але які, втім, теж її симптом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Агамбен Дж. Что современно? / Дж. Агамбен [Пер. с итал. диакон-на Августина Соколовски]. – К.: Дух і Літера, 2012. – 78 с.
2. Барт Р. Избранные работы: Семиотика: Поэтика / Р. Барт [Пер. с франц. Г. К. Косикова]. – М.: Прогресс, 1989. – 614 с.
3. Башляр Г. Грезы о воздухе. Опыт о воображении движения / Г. Башляр [Пер. с франц. Б. Скуратова]. – М.: Издательство гуманитарной литературы (Французская философия XX века), 1999. – 164 с.
4. Башляр Г. Избранное: Поэтика пространства / Г. Башляр [Пер. с франц. Н. Кисловой, Г. Волковой, М. Михеева]. – М.: "Российская политическая энциклопедия", (РОССПЭН), 2004. – 374 с.
5. Башляр Г. Земля и грезы воли / Г. Башляр [Пер. с франц. Б. Скуратова]. – М.: Издательство гуманитарной литературы (Французская философия XX века), 2000. – 383 с.
6. Вирильо П. Машина зрения / П. Вирильо [Пер. с фр. А. Шестакова]. – СПб.: Наука, 2004. – 140 с.
7. Голосовкер Я. Э. Сказание о титанах. [Электронный ресурс] / Я. Э. Голосовкер – Режим доступа: <http://www.lib.ru/MIFS/golosowker.txt>.
8. Диди-Юберман Ж. То, что мы видим, то, что смотрит на нас / Ж. Диди-Юберман [Пер. с фр. А. Шестакова]. – СПб.: Наука, 2001. – 263 с.
9. Женетт Ж. Фигуры: В 2-х томах. Том 1–2 / Ж. Женетт – М.: Изд-во им. Сабашиниковых, 1998. – 944 с.
10. Заньковский А. Ветошница. [Электронный ресурс] / А. Заньковский – Режим доступа: <http://magazines.russ.ru/neva/2016/7/vetoshnica.html>.
11. Заньковский А. Девкалион. [Электронный ресурс] / А. Заньковский – Режим доступа: <http://magazines.russ.ru/neva/2015/7/2z.html>.
12. Заньковский А. Стихи в прозе из романа "Девкалион". [Электронный ресурс] / А. Заньковский – Режим доступа: <http://stenogramme.rub/rock-painting/zankovsky-poems.html>.

13. Инишев И. Пространственность образности. [Электронный ресурс] / И. Инишев – Режим доступа: https://www.hse.ru/data/2011/12/17/1213935169/Inishev_Topos_1_2011.pdf.
14. Мандельброт Б. Фрактальная геометрия природы / Б. Мандельброт [Пер. с англ. А. Логунова]. – М.: Институт компьютерных исследований, 2002. – 656 с.
15. Моруа А. В поисках Марселя Пруста: Биография / А. Моруа [Пер. с фр. Л. Ефимова]. – СПб.: Лимбус Пресс, 2000. – 384 с.
16. (Пост)феноменология: новая феноменология во Франции и за ее пределами [Сост. С. Шолохова, А. Ямпольская]. – М.: Академический проект, 2014. – 288 с.
17. Пруст М. Обретенное время. [Электронный ресурс] / М. Пруст – Режим доступа: http://librebook.ru/obretennoe_vremia/vol1/.
18. Хокинг С. Мир в ореховой скорлупе (Глава 2. "Форма времени") / С. Хокинг [Пер. с англ. А. Сергеева]. – СПб.: Амфора, 2013. – 218 с.
19. Dhainaut P. Un livre d'air et de mémoire / P. Dhainaut – Paris, Sud, 1989. – 155 p.

REFERENCES

1. Agamben, J. (2012). *What is modern?* Kyiv, Duh i Litera (in Russian).
2. Barthes, R. (1989). *Selected texts: semiotics, poetics*. Moscow, Progress (in Russian).
3. Bachelard, G. (1999). *Air and Dreams: An Essay on the Imagination of Movement*. Moscow, Izdatel'stvo gumanitarnoj literatury (Francuzskaja filosofija XX veka) (in Russian).
4. Bachelard, G. (2004). *The Poetics of Space*. Moscow, Rossijskaja politicheskaja jenciklopedija (ROSSPEN) (in Russian).
5. Bachelard, G. (2000). *Earth and Reveries of Will*. Moscow, Izdatel'stvo gumanitarnoj literatury (Francuzskaja filosofija XX veka) (in Russian).
6. Virilio, P. (2004). *The Vision Machine*. Sankt-Peterburg, Nauka (in Russian).

7. Golosovker, Y. E. (1955). *Skazaniya o titanah [The Legends of the Titans]*. Retrieved from <http://magazines.russ.ru/km/2004/2/gol3.html>
8. Didi-Huberman, G. (2001). *What We See Looks Back at Us*. Sankt-Peterburg, Nauka (in Russian).
9. Genette, G. (1998). *Figures I–II*. Moscow, Izdatel'stvo imeni Sabashnikovyh (in Russian).
10. Zan'kovskiy, A. (2016). *Vetoshnitsa [Ragwoman]*. Retrieved from <http://magazines.russ.ru/neva/2016/7/vetoshnica.html>
11. Zan'kovskiy, A. (2015). *Devkalion [Deucalion]*. Retrieved from <http://magazines.russ.ru/neva/2015/7/2z.html>
12. Zan'kovskiy, A. (2015). *Stihi v proze iz romana "Devkalion" [Poems in prose from the novel "Deucalion"]*. Retrieved from <http://stenogramme.ru/b/rock-painting/zankovsky-poems.html>
13. Inishev, I. (2011). *Prostranstvennost' obraznosti [The spatiality of imagery]*. Filosofsko-kul'turologicheskij zhurnal "Topos". 1, 116–125. Retrieved from https://www.hse.ru/data/2011/12/17/1213935169/Inishev_Topos_1_2011.pdf
14. Mandelbrot, B. (2002). *The Fractal Geometry of Nature*. Moscow, Institut komputernyh issledovaniy (in Russian).
15. Maurois, A. (2000). *The World of Marcel Proust*. Sankt-Peterburg, Limbus Press (in Russian).
16. Sholohova, S., Yampolskaya, A. (2014). *(Post)fenomenologiya: novaya fenomenologiya vo Frantsii i za ee predelami [(Post)phenomenology: new phenomenology in France and abroad]*. Moscow, Akademicheskij projekt.
17. Proust, M. (1927). *Time Regained*. Retrieved from http://librebook.ru/obretennoe_vremia/vol1/ (in Russian).
18. Hawking, S. W. (2013). *The Universe in a Nutshell*. Sankt-Peterburg, Amfora (in Russian).
19. Dhainaut, P. (1989). *Un livre d'air et de mémoire*. Paris, Sud.

Надійшла до редколегії 10.10.17

Б. Э. Носенок, студентка, 2 курс ОУ "Магистр", философский факультет, специальность "Культурология", Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, ул. Владимирская, 60, г. Киев, 01033, Украина

СОБИРАТЕЛЬ ОБРАЗОВ: АНТОН ЗАНЬКОВСКИЙ И ЕГО МИФОЛОГИЯ

В статье, которая является одновременно культурологической и литературно-критической, рассматривается мир и мифология произведений писателя Антона Заньковского (род. 1988). Он – человек двух городов: Санкт-Петербурга и Воронежа, автор романов "Девкалион" (2015) и "Ветoshiца" (2016), опубликованных в литературном журнале "Нева". Эти романы – прозулка местами памяти, тщетная попытка вернуться в золотой век детства и отрочества, они разрушают привычное пространство-время, пробуждая его восприятие к изначальной сингулярности, к предельности момента рождения Вселенной. Образность произведений Антона Заньковского предстает некоей непосредственной онтологией, благодаря особой чувственности и почти телесной осязаемости текста. Автор выступает коллекционером ощущений и образов, после чего, однако, остается пустота и безразличие, а память сменяется забвением. Роман-проза вдруг оказывается оборотнем-стихом: неизвестно, что точнее описывает этот мир – сам роман или стихи – ритмы-выдержки из него. Это мифология вечного движения, "топографической амнезии", фланирования, лабиринта, улиц, орнаментов, арабесок, линий, аллюзий, прошлого, детства, ностальгии, сожаления, беспокойства и мечтаний сна.

Ключевые слова: образность, "жанровое оборотничество", предельность, кинестезия, онтология образа.

B. E. Nosenok, 2st year student of the educational level "Master", Faculty of Philosophy, Branch of Culturology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, 60 Volodymyrska Street, Kyiv, 01033, Ukraine

IMAGERY COLLECTOR: ANTON ZAN'KOVSKIY AND HIS MYTHOLOGY

This article is both a culturological and literary-critical work. It is devoted to the world and mythology of Anton Zan'kovskiy's works. Anton Zan'kovskiy is a writer from St. Petersburg. But he was born in Voronezh in 1988. Thus, his work is the world of these two cities and walks into his memory places. It is a solo of a trot, hiking through the forest. He is the author of the novels "Deucalion" (2015) and "Ragwoman" (2016), which were published in the literary magazine "Neva". Anton Zan'kovskiy often mentions Ukrainian culture in his novels, he also uses sometimes Ukrainian language. When a reader is immersed in the world of Anton Zan'kovskiy's novels, he feels the way of Andrei Bely, Osip Mandelstam, Vladimir Nabokov, Alexander Blok, Anatoly Mariengof vision. These novels destroy the habitual space-time, bringing our perception closer to the primordial singularity, to the irreducibility of the birth moment of the Universe. It can be said, that these works are nostalgic and melancholic, this is an appeal to the golden age of youth and childhood. Anton Zan'kovskiy writes novels – prose works, but his novels are "werewolves". In fact, prose novels turn out to be poems. The world in these novel-poems is depicted as unevenness, gluing. Life is represented as rhythm, hesitation, confusion. The imagery of Anton Zan'kovskiy's works appears to be an ontology on-the-scene, thanks to the special sensuality and almost physical sensibility of the text. The author is a collector of sensations and images, after which, however, emptiness and timelessness appear, and memory is replaced by oblivion and silence. However, Anton Zan'kovskiy's works arise from a fall, from "diving for pearls" into pensive – a deep of the past, from the melancholy, from a desire to return to the past. The author wants to return to the past and to go through a phase – to feel the same emotions. It is believed that the world of these werewolf novels is born from the feelings of decadence, from the emotions of decline. That's why the reader can see despair, disappointment, and lack of surprise: the author has lost his spontaneity, and the world has ceased to be magical. This is the mythology of perpetual motion, "topographic amnesia", flanking, labyrinth, streets, ornaments, arabesques, lines, allusions, past, childhood, nostalgia, regret, anxiety and dream.

Key words: imagery, "genres-werewolves", irreducibility, kinesthetic sense, ontology of the image.

УДК 37.017.92

O. Y. Pavlova, Doctor of Philosophical Science, Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv
60, Volodymyrska Street, Kyiv, 03022, Ukraine
invinover19@gmail.com

THE CULTURAL MISSION OF CLASSICAL UNIVERSITY

The article is devoted to the analysis of historical dynamics of university and its classification of cultural types. The main part of attention is concerned over the classical model of university and its transformations.

The university carries out a social institution. It has absence of its own an autonomous field of culture, which is a form of spiritual rather than social production. Education is a set of social institutions that produce the social structure directly, that is, social technology with the purpose of human and social production of the new model. The society of the late Modern becomes a collection of social institutions (not only educational, but

© Павлова О. Ю.